

Nr 61.

Ankom till riksdagens kansli den 31 maj 1934 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående sättet för anordnande i visst fall av importreglering.

I en den 18 maj 1934 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 276, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, lämnat riksdagen tillfälle att avgiva yttrande i fråga om sättet för anordnande i visst fall av importreglering.

Vid propositionen har såsom bilaga fogats ett inom finansdepartementet upprättat förslag till kungörelse med bestämmelser att tillämpas vid reglering av införseln till riket av vissa varor. Förslaget är infört såsom bilaga vid detta betänkande.

Den 16 februari 1934 uppdrog Kungl. Maj:t åt en särskild sakkunnigberedning att verkställa utredning och avgiva förslag till åtgärder till skydd för den inhemska marknaden såsom ett led i arbetet för åvägbringande av ökade försörjningsmöjligheter inom olika näringsgrenar.

Beträffande de olika omständigheter, vilka skulle kunna anses göra ett genomförande av särskilda beredskapsåtgärder nödvändigt, hava de sakkunniga anfört bland annat, att den djupgående ekonomiska kris, som sedan åtskilliga år satt sin prägel på utvecklingen i världen, hade beledsagats av ett åtminstone tillfälligt sönderfallande av det gamla monetära systemet. Utsikterna för den framtida internationella utvecklingen på det valutapolitiska området syntes alltjämt synnerligen ovissa; och detta gällde alldeles särskilt de valutor, vilka ännu noterades i den gamla guldpariteten. Från olika håll hade givits uttryck åt farhågor för att stater, vilka under de senaste åren kunnat anpassa priser och löner efter guldvärdets stegring, i en nära framtid kunde komma att genom en plötslig och betydande depreciering av sina valutor framkalla en export av dumpingartad karaktär och till följd härav ett starkt prisfall å de fåtal marknader, vilka ännu icke skyddats genom import- eller valutareglerrande åtgärder. I betraktande av det synnerligen ovissa läget å valutamarknaden hava de sakkunniga ansett, att man bör räkna med möjligheten av att den svenska industrien på nu antytt sätt skulle komma att

utsättas för utländsk konkurrens, vilken skulle kunna få mycket allvarliga verkningar. Med hänsyn härtill hava de sakkunniga varit övertygade om önskvärdheten av att lämpliga beredskapsåtgärder i tid förberedas, på det att den inhemska marknaden utan dröjsmål måtte kunna beredas det skydd, som nyss antydda händelser skulle kunna göra nödvändigt.

Efter att hava redogjort för andra av den ekonomiska världskrisen föranledda återverkningar, vilka i förevarande sammanhang ansetts förtjäna det största beaktande, hava de sakkunniga såsom sammanfattning framhållit, att de ansett önskvärt och nödvändigt, att beredskapsåtgärder i tid förberedas för att omedelbart kunna tillämpas i sådana fall, då vårt näringsliv i dess helhet eller vissa grenar därav försatts i ett nödläge, och då fördelarna av en därav betingad importreglering kunna förväntas bli större än de olägenheter i handelspolitiska eller andra hänseenden, som till äventyrs kunna bli följden därav. Då de sakkunniga alltså ansett en tillämpning av beredskapsåtgärder förutsätta extraordinära situationer, följer därav, att sådana åtgärder enligt deras uppfattning böra äga en provisorisk karaktär.

Bland beredskapsåtgärder, som kunna ifrågakomma för situationer av antydd art, framhålla de sakkunniga i första rummet direkt importreglerande åtgärder. De sakkunniga framhålla, hurusom de under sina diskussioner visserligen även hade berört möjligheten av en valutareglering men därvid funnit, att en sådan reglering av olika skäl knappast kunde ifrågakomma såsom beredskapsåtgärd för sådana fall, de sakkunniga haft att beakta. Ett system av importförbud med kontingentering eller med fri licensgivning eller med kombination härav syntes däremot de sakkunniga väl ägnat att tjäna här ifrågakommande syftemål, och de sakkunniga hade också under fortsättningen av sina diskussioner ansett sig böra utgå från att såsom beredskapsåtgärder i här berörda sammanhang ett sådant importreglerande system borde ifrågakomma.

Till förenämnda statsrådsprotokoll har chefen för finansdepartementet till stöd för propositionen anfört i huvudsak följande:

»Genom valutakrisen hösten 1931 skapades ett tillstånd av ovisshet rörande utvecklingen av de internationella penningrelationerna, som alltjämt äger bestånd och som icke kunnat undgå att i viss utsträckning hämma företagarverksamheten. För de länder, som frigjorde sin valuta från anknytningen till guldmetall, blev det emellertid möjligt att föra en friare och för en konjunkturåterhämtning mera gynnsam penningpolitik. Medan prisnivån i dessa länder i viss utsträckning kunnat anpassas uppåt, har man i guldländerna stått inför nödvändigheten av en fortsatt nedpressning av prisnivån. I den mån relationen mellan priserna i respektive länder icke helt anpassats efter rådande valutaförhållanden, ha de länder, vilka haft en fri valuta, gynnats icke blott genom större utrymme för en aktiv

konjunkturpolitik utan också genom ett visst skydd mot konkurrens från guldländernas sida. Även för Sveriges del torde valuta-utvecklingen ha ägt ett gynnsamt inflytande i båda de här angivna avseendena.

Från olika håll har påpekats, att risker för närvarande föreligga för en devalvering av valutan i vissa länder, vilka hittills fasthållit vid åtminstone nominell guldmyntfot. I den mån pris- och kostnadsnivån i dessa länder anpassats efter guldets stigande värde, skulle en dylik devalvering kunna utsätta olika grenar av svenskt näringsliv för en nedbrytande utländsk konkurrens. Där åter en sådan anpassning icke ägt rum, måste man räkna med att valuta- och prisrelationerna berett Sveriges näringsliv ett skydd, vars bortfallande efter så lång tids bestånd likaledes måste få ogynnsamma verkningar ur försörjningssynpunkt.

I en situation sådan som den här antydda kan det, såsom de sakkunniga närmare utvecklat, bliva påkallat att vidtaga särskilda skyddsåtgärder för vissa grenar av vårt näringsliv. Jag utgår härvid från att Kungl. Maj:t även för här åsyftade fall äger, därest så befinnes erforderligt, begagna sig av det genom förordningen den 17 juni 1932 (nr 245) givna bemyndigandet att åsätta särskild tullavgift. Den anordning, som i förevarande avseende i första hand erbjuder sig, är emellertid en reglering i nödig omfattning av importen. Det har därför synts mig angeläget att såsom en beredskapsåtgärd upptaga till omprövning frågan, huru en dylik reglering bör utformas.

Även om de ekonomiska förhållandena skulle utvecklas i sådan riktning, att ingripanden i form av importreglering icke komma att visa sig erforderliga, synes det mig vara av betydelse, att förslag rörande sättet för en dylik reglerings anordnande redan nu färdigställas i syfte att möjliggöra ett snabbt ingripande, därest så skulle befinnas påkallat. Förekomsten av en utformad beredskapsorganisation på detta område bör minska den känsla av otrygghet, vilken enligt vad jag redan framhållit är förbunden med nuvarande läge på valutamarknaden, och kan därigenom väntas ägnad att främja utvecklingen av företagsamheten i synnerhet inom sådana näringsgrenar, vilkas avsättning i högre grad påverkas av utländsk konkurrens.

Förslag till bestämmelser rörande importreglering har på sin tid med delvis andra utgångspunkter utarbetats av 1932 års handelskommitté. Detta förslag har nu av de sakkunniga gjorts till föremål för överarbetning i syfte bland annat att vinna ökad enkelhet och överskådlighet i bestämmelserna. Det av de sakkunniga framlagda förslaget synes i stort sett väl ägnat att läggas till grund för ett ståndpunktstagande till frågan, hur en importreglering lämpligen bör anordnas.

Den av de sakkunniga föreslagna kungörelsen angående reglering av införseln till riket av vissa varor har erhållit en sådan avfattning, att densamma skall kunna användas såväl vid kontingentering som vid fri licensgivning. Även jag anser, att frågan om vilketdera systemet lämpligen bör komma till användning för närvarande må lämnas öppen. Av-

görande därutinnan torde böra träffas först då fråga om importreglering blir aktuell.

Behovet av ett särskilt organ för handhavandet av vissa med en eventuell införselreglering sammanhängande uppgifter kommer uppenbarligen att bli beroende på omfattningen av regleringen. Emellertid synes det antagligt, att ett dylikt organ icke kan undvaras, därest en åtgärd av nu åsyftad art bringas i tillämpning beträffande ett större antal varuslag. Jag har därför icke något att erinra mot de sakkunnigas förslag om inrättande för sådant fall av en statens importnämnd. Lika med de sakkunniga anser jag, att själva avgörandet i licensansökningsärenden i princip bör ligga hos Kungl. Maj:t. Med hänsyn till de ofta ömtåliga frågor, som äro förbundna med prövningen av sådana ansökningar, synes det icke lämpligt, att beslutanderätten överlåtes åt nämnden. Närmare bestämmelser om nämndens sammansättning och verksamhet synas böra meddelas i en av Kungl. Maj:t utfärdad instruktion för nämnden. Det torde ock böra ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, huruvida genom uttagande av lösenavgift å utställda tillståndsbevis eller på annat sätt de, som begagna sig av nämndens tjänster, böra bidra till täckandet av kostnaderna för dess verksamhet.

För att bereda möjlighet att möta eventualiteten av en icke önskvärd prisstegring såsom följd av en importreglering finner jag i likhet med de sakkunniga lämpligt att åt kommerskollegium uppdrages att följa regleringens verkningar på prisbildningen.

En preliminär överarbetning av de sakkunnigas förslag till kungörelse med bestämmelser att tillämpas vid reglering av införseln till riket av vissa varor har verkställts inom finansdepartementet.»

»Föreliggande förslag rörande anordnande av importreglering är av den innebörd, att det kan genomföras medelst bestämmelser utfärdade av Kungl. Maj:t i administrativ ordning. Något bemyndigande därtill från riksdagens sida behöver alltså icke utverkas. Med hänsyn till frågans omfattning och vikt finner jag det emellertid önskvärt, att tillfälle beredes riksdagen att uttala sig i ärendet. Härvid bör emellertid betonas, att det icke torde vara lämpligt eller ens möjligt att nu i detalj bestämma avfattningen av de föreskrifter, som böra utfärdas i händelse er. reglering av importen i nu antydda syfte skulle finnas erforderlig. Bestämmelsernas utformning måste säkerligen i vissa hänseenden bli beroende av förhållanden, som icke gärna kunna på förhand överblickas. Den slutliga avfattningen av ifrågavarande författningsbestämmelser torde därför få upptagas till prövning, om och när frågan om åtgärder av denna art aktualiseras.»

Utskottet.

På sätt såväl departementschefen som de sakkunniga framhållit är det ingalunda uteslutet, att de nuvarande handelspolitiska förhållandena i allmänhet eller det monetära läget i vissa länder, vilka hittills fasthållit vid åtminstone nominell guldmyntfot, snabbt nog kunna komma att ändras på

ett sådant sätt, att en export av dumpingartad karaktär kunde komma att framkallas samt utsätta svenskt näringsliv för en övermäktig utländsk konkurrens. Med hänsyn härtill måste det anses välbetänkt, att redan innan en situation inträffar, som nödvändiggör vidtagande av särskilda åtgärder till näringslivets skydd, frågan om beredskapsåtgärdernas art och sättet för deras anordnande blir allsidigt prövad.

Såsom den utväg, som närmast ansetts böra tillgripas, därest en situation av antydd art skulle inträffa, hava de sakkunniga funnit sig böra anvisa en reglering i nödig omfattning av importen. De sakkunniga hava jämväl på grundval av ett tidigare av 1932 års handelskommitterade upprättat förslag utarbetat bestämmelser att tillämpas vid reglering av införsel till riket av vissa varor. De sakkunnigas förslag har sedermera underkastats en preliminär överarbetning inom finansdepartementet.

Det nu ifrågasatta sättet för anordnande av en importreglering har icke givit utskottet anledning till erinran. En sådan importreglering, vilken icke bör tillgripas annat än som en nödfallsutväg i ett extraordinärt läge, bör emellertid handhavas med den största försiktighet för att i möjligaste mån minska de olägenheter, som regleringen kan förorsaka svenskt näringsliv.

Utskottet har därjämte velat erinra, att för jordbrukets vidkommande vissa åtgärder i importreglerande syfte redan vidtagits eller planerats. Enligt utskottets mening bör en importreglering efter nu angivna linjer icke påverka de särskilda regleringsanordningarna till stöd för jordbruket.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 276, i skrivelse till Kungl. Maj:t anmäla, att riksdagen icke funnit anledning till erinran mot det sätt att i visst fall anordna importreglering, som angivits av föredragande departementschefen till statsrådsprotokollet i ärendet.

Stockholm den 31 maj 1934.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bärq i Katrineholm, Carlsson i Gävle, Björnsson, Åström, Nilsson i Landeryd, Månsson, Lövgren i Boden, Björklund, Olsson i Gävle, Olsson i Ramsta, Ericson i Boxholm, Lithander, Hjalmarsson, Löfvander, Arvedson, Hagström, Anderson i Norrköping, Brännström och Andersson i Dunker.

Reservation

av herr *Lithander*.

Bilaga.

Förslag

till

**kungörelse med bestämmelser att tillämpas vid reglering av införseln
till riket av vissa varor.**

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Har Kungl. Maj:t förordnat, att införsel till riket av visst varuslag ej må äga rum utan särskilt tillstånd av Kungl. Maj:t, och tillika meddelat föreskrift om denna kungörelses tillämplighet i avseende å sådant förbud, skola följande bestämmelser lända till efterrättelse.

2 §.

Förordnandet skall icke utgöra hinder för transitering eller uppläggning å tullager eller provianteringsfrilager av vara, som i förordnandet avses; dock må å provianteringsfrilager upplagd sådan vara icke utan av Kungl. Maj:t för varje särskilt fall meddelat tillstånd disponeras annorledes än till fartygs proviantering eller utrustning i föreskriven ordning.

Ej heller skall förordnandet hava avseende å vara, som införes i egentlig gränstrafik eller eljest under sådana förhållanden, att enligt 5, 6, 7 eller 8 § tulltaxeförordningen tullfrihet för densamma åtnjutes eller, om den varit tullbelagd, skulle hava åtnjutits.

3 §.

Vill någon erhålla införseltillstånd eller tillstånd, som i 2 § första stycket avses, skall till Kungl. Maj:t ställd ansökan därom ingivas till statens importnämnd; och åligge det importnämnden att, jämte eget yttrande, insända ansökningen till Kungl. Maj:t.

Ansökningen skall vara åtföljd av de handlingar, som Kungl. Maj:t föreskriver.

4 §.

Om meddelat tillstånd utfärdar importnämnden bevis (tillståndsbevis).

Sökanden skall genom importnämnden underrättas om Kungl. Maj:ts beslut.

5 §.

Till riket inkommen vara, som på grund av i 1 § avsett förordnande icke får införas, må, därest varan ej enligt 6 § skall vara förverkad, åter utföras under de villkor och i den ordning, som tullstadgan föreskriver i fråga om returförtullning.

6 §.

I fråga om införsel till riket utan tillstånd av vara, som i 1 § avses, eller försök därtill skall, vare sig varan är tullpliktig eller ej, vad i lagen om straff för olovlig varuinförsel är stadgat äga motsvarande tillämpning; dock skall härvid iakttagas,

att vad i 1 § 6 mom. nämnda lag stadgas icke skall gälla, samt

att, där fråga är om tullfri vara, bötesstraff skall ådömas i dagsböter.

7 §.

Den, som i strid mot stadgandet i 2 § första stycket disponerar å provianteringsfrilager upplagd vara annorledes än till fartygs proviantering eller utrustning i föreskriven ordning, straffes med dagsböter.

8 §.

Tullmyndighet, som finner förseelse enligt 7 § hava blivit begången, åligger anmäla densamma till åtal.

Förseelsen åtalas av allmän åklagare. Åtalet anhängiggöres vid allmän domstol.

9 §.

Böter, som ådömas enligt 7 §, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas gäldande, skola de förvandlas efter allmän strafflag.

Denna kungörelse träder i kraft den
